

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato: 22.01.2016
Deres dato: 07.12.2015
Vår referanse: 273-37661
Deres referanse: 15/5799-2

Høring – krav til begrensning av antall ledd i leverandørkjeden og bygg- og anleggskontrakter som er subsidiert med mer enn 50 %.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) viser til ovennevnte høring med høringsfrist 22. januar 2016.

Krav til begrensning av antall ledd i leverandørkjeder for bransjer med særlige utfordringer med arbeidslivskriminalitet.

Innledning

NHO har vært pådriver for å etablere tiltak mot arbeidslivskriminalitet og har støttet regjeringens strategi i dette arbeidet. Ett av tiltakene som foreslås er å begrense antall ledd i kontraktskjeden i bransjer der det er særlige utfordringer med arbeidslivskriminalitet. Bakgrunnen for en slik begrensning er å få kontroll og oversikt over leverandørkjeden.

NHO støtter overordnet forslaget. Vi finner grunn til å påpeke at en slik regulering må utformes slik at markedet ikke begrenses. Vi mener forslaget ivaretar dette. En del av NHOs medlemsbedrifter har på egenhånd allerede innført slike begrensninger i sine kontrakter for å få bedre kontroll over kontraktskjeden. Det er meget positivt at departementet nå foreslår innføring av en forskriftsbestemmelse som vil støtte opp under en slik kontraktspraksis.

I de nye EU-direktivene er det også tatt høyde for en utvidet kontroll med underentreprenører. Dette gir seg uttrykk i f. eks direktiv 2014/24 EU Art 71 6 (b), hvor oppdragsgiver kan be entreprenøren om å skifte ut en underentreprenør hvor det foreligger obligatoriske utelukkelsesgrunner. Dette kan først gjøres etter at det er foretatt kontroll hos hovedentreprenøren. En begrensning av antall ledd i leverandørkjeden er slik NHO ser det, et vel så effektivt virkemiddel for å begrense arbeidslivskriminalitet.

NHO vil likevel understreke at generelle begrensninger ikke bør tre i stedet for målrettet kontroll. Dersom utfordringene avtar, bør det vurderes om det er grunnlag for å opprettholde slike begrensninger, og om mer målrettede tiltak som utelukkelse slik direktivteksten anviser, er mer hensiktsmessig

NHO har følgende innspill til bestemmelsene om begrensninger i antall ledd som er foreslått:

1. Anvendelsesområde til bestemmelsene må utvides

Departementet foreslår at bestemmelsen kun skal gjelde for bygg- og anleggskontrakter og renholdskontrakter som overstiger visse angitte terskelverdier.

Vår erfaring er at problemet med lange kjeder med underleverandører og useriøse aktører er vel så utbredt i de små kontraktene. Begrensninger i antall ledd er et viktig seriøsitetstiltak som bør gjelde i alle renholds og bygg- og anleggskontrakter. Det vil være uheldig om kontrakter opp til kr 1,0/1,55 mill i klassisk sektor og kr 3.1 mill eks mva i forsyningssektoren unntas.

Forskrift om informasjons- påseplikt og innsynsrett av 2008 medfører plikt til å kontraktsregulere allmenngjorte lønns- og arbeidsvilkår uansett kontraktens størrelse. Både innenfor bygg- og renhold foreligger det i dag allmenngjøringsforskrifter. Vi kan på denne bakgrunn vanskelig se at det er noen grunn til å operere med en terskelverdi for plikt til å kontraktsregulere antall ledd.

2. Behov for å presisere hvilke leverandører som teller med som et ledd.

Det er ikke definert i forskriften hva som er et ledd/hvilke leverandører som skal telle med (jf. "ledd i leverandørkjeden under seg"). Bestemmelsen er forutsetningsvis ment å ta sikte på underleverandører som utfører renholdsarbeid og bygg- og anleggsarbeid på kontrakten. En slik begrensning i bestemmelsens anvendelsesområde fremgår imidlertid ikke av ordlyden.

I høringsbrevet angir departementet at "Med antall ledd i leverandørkjeden siktes det til bruk av underleverandører i direkte kjede nedover som gjør arbeid eller yter en tjeneste direkte som en del av kontrakten. Bestemmelsen er for eksempel ikke ment å omfatte vareleverandører eller sidestilte underleverandører med direkte kontrakt med hovedleverandøren eller lignende".

NHO mener at ordlyden i bestemmelsen bør avgrense hvilke underleverandører som skal telle med. Det bør i hvert fall presiseres at rådgivere og vareleveranser ikke omfattes.

Innleie av personell er klart nok ikke et underliggende ledd i kontraktskjeden og skal ikke telle med. Dette kan for ordens skyld presiseres i veileder til bestemmelsen.

NHO vil tilføye at utfordringene med useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet i renholdbransjen og bygg- anlegg ofte ikke er relatert til hvor mange underliggende ledd det er på kontrakten. Et problem som særlig er utbredt i renholdsbransjen, er knyttet til bruk av selvstendige næringsdrivende (enkeltpersonforetak). Selv om enkeltpersonforetak ofte er seriøse virksomheter, er det et faktum at enkeltpersonforetak dels blir benyttet for å unngå gjeldende krav til lønns- og arbeidsvilkår mv. for arbeidstakere etter norsk lovgivning. En slik praksis unngår man ikke ved den foreslåtte bestemmelsen om antall ledd.

NHO mener derfor forskriften bør legge føringer på bruken av enkeltpersonforetak ved at oppdragsgiver pålegges å stille krav om at bruk av enkeltpersonforetak i kontraktskjeden skal begrunnes skriftlig.

3. Unntaksbestemmelsen

NHO mener unntaket ivaretar behovet for å godta flere ledd der det er legitime grunner til dette, for eksempel ved behov for spesialisert kompetanse. Videre ivaretar unntaket at flere ledd kan godtas dersom det er nødvendig for å sikre konkurranse.

For å sikre en ensartet og hensiktsmessig praktisering av unntaksbestemmelsen, er det nødvendig at rammene for når flere ledd skal kunne godtas, blir presisert i en veileder.

4. Behov for sanksjon

NHO mener at forskriften bør inneholde en sanksjonsbestemmelse ved brudd på begrensningen i antall ledd for å sikre etterlevelse. En sanksjonsbestemmelse kan utarbeides som følger med utgangspunkt i § 6 i forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter:

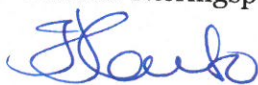
Oppdragsgiver skal i kontrakten forbeholde seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner, dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever vilkårene i § XX. Sanksjonen skal være forholdsmessig og egnet til å påvirke leverandøren eller underleverandøren til å oppfylle vilkårene".

NHO mener det er grunn til å presisere at sanksjonen skal være "forholdsmessig" fordi erfaringer viser at oppdragsgivere i noen tilfeller benytter uforholdsmessig strenge og lite treffende sanksjoner.

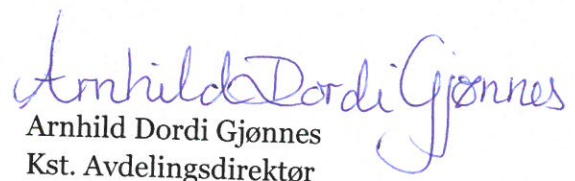
Bygg- og anleggskontrakter med tilknyttede tjenestekontrakter som oppdragsgiver selv ikke inngår, men subsidierer med mer enn 50%.

Kjernen i forslaget er at plikten til å kunngjøre og konkurranseutsette, som i dag ligger på støttemottaker, skal overføres til støttegiver. Forslaget har blitt møtt med motstand fra offentlig hold. NHO har ingen kommentarer til forslaget.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område Næringspolitikk

Ingebjørg Harto
Direktør

Arnhild Dordi Gjønnnes
Kst. Avdelingsdirektør